

Temaplan kultur 2025 - 2037 - mandat og rammer

Saksbehandler: Kim Stian Gjerdingen Bakke

Saksnr.: 23/15468-1

Behandlingsrekkefølge**Møtedato**

Ungdomsrådet
Råd for personer med funksjonsnedsettelse
Eldrerådet
Hovedutvalg for oppvekst og kultur
Formannskapet

Kommunedirektørens innstilling:

1. Arbeidet med Temaplan for kultur 2025 – 2037 gjennomføres i tråd med de rammer og føringer som fremgår av mandat i dette saksframlegget.
2. Temaplanen for kultur 2025 – 2037 legges frem for kommunestyret for endelig behandling i første kvartal 2025.

Ås, 21.12.2023

Tom-Arne Tørfoss
Kommunedirektør

Ellen Grepperud
Virksomhetsleder Kultur, samfunn
og teknikk

Avgjørelsesmyndighet:

Formannskapet

Behandlingsrekkefølge:

Eldrerådet
Ungdomsrådet
Rådet for personer med funksjonsnedsettelse
Hovedutvalg for oppvekst og kultur
Formannskapet

Vedlegg:

Prosjektplan Temaplan kultur 2025 - 2037
Vedlegg Temaplan kultur 2025 - 2037 Nasjonale og regionale føringer
Mal for temaplaner

Øvrige relevante dokumenter som ligger i saken:

Ingen.

Saksbehandler sender vedtaket til:

Ingen.

Saksutredning:

Sammendrag:

Kunst og kultur er ytringer med samfunnsbyggende kraft og er en forutsetning for ytringsfrihet og et velfungerende demokrati.

Kulturopplevelser, -aktiviteter, -opplæring og -ytringer er grunnleggende viktig for et godt og inkluderende lokalsamfunn, og skaper verdier, økt attraktivitet og gir økt livskvalitet og bedret folkehelse.

Frivillig engasjement er en grunnstein i et hvert lokalsamfunn, og utgjør sammen med det offentlige tjenestetilbudet, profesjonelle aktører og private initiativ kommunens kulturliv.

Attraktive og tilgjengelige kulturarenaer, kulturlokaler og møteplasser er viktig infrastruktur for kulturlivet, men er også en viktig forutsetning i utviklingen av gode og inkluderende lokalsamfunn, tettsteder og byer.

Kultur er en viktig del av den helhetlige løsningen på framtidens samfunnsutfordringer og den fremtidige utviklingen med befolkningsvekst og endringer i demografisk sammensetning i Ås.

En strategisk plan for kultur som er i tråd med føringer i Kommuneplanens samfunnsdel og kommunes planstrategi vil bidra til økt kunnskap om kulturfeltet i Ås, synliggjøre utfordringer og muligheter samt bidra til å finne retning for politiske prioriteringer for å nå målene i Kommuneplanen.

Kommunedirektøren anbefaler derfor at det igangsettes en planprosess for Temaplan kultur 2025 – 2037 i tråd med oppdrag gitt i Ås kommunes kommuneplan, planstrategi og Handlingsprogrammet for 2024 – 2027.

Fakta i saken - mandat, rammer og føringer for arbeidet:

Bakgrunn

Kultur skaper identitet og tilhørighet og har også en evne til å fremme god helse gjennom hele livsløpet. Kultur er derfor viktig i seg selv i tillegg til å være et viktig og nødvendig virkemiddel i kommunens helhetlige arbeid med tidlig innsats og forebygging av utenforskap.

Kulturlivet i Ås omfatter flere kommunale tjenester og aktiviteter, bl.a. bibliotekene i Nordby og Ås sentrum, kulturskolen som skole og ressurscenter, kulturhuset med kino og ulike arrangementer samt ungdomshusene.

Kulturlivet består også av et bredt spekter av frivillige organisasjoner med innbyggere i alle aldersgrupper. Et stort frivillig engasjement skaper tilhørighet og inkludering, bedre helse og et godt lokalmiljø.

Videre består kulturlivet av profesjonelle kunstnere og utøvere samt ulike private initiativ. Kulturlivet er preget av utstrakt samarbeid, ofte mellom mange og små aktører.

Ås kommune

Frivillige lag og foreninger, offentlige tjenestetilbud, profesjonelle kunstnere og utøvere samt private initiativ gir sammen en bredde i kulturlivet som kan imøtekomme behov og ønsker i de ulike lokalmiljøene i kommunen.

Den framtidige utviklingen av Ås krever mer samarbeid, samskaping og nye samarbeidsformer. Befolkningsøkning, tettsteds- og sentrumsutvikling vil også stille krav til nye kulturarenaer, møteplasser og kulturtilbud som kan bidra til attraktivitet, gode oppvekstmiljøer og levekår, samt motvirke utenforskap og uhelse.

Forankring

Oppdraget med igangsetting av arbeidet med Temaplanen kultur 2025 – 2037 er gitt i forbindelse med kommunestyrets behandling av Handlingsprogrammet for 2024 – 2027.

Temaplan kultur er videre forankret Planstrategi 2021 – 2024 for Ås kommune, samt i Kommuneplanens samfunnsdel kapittel 5 som har følgende hovedmål:

Mål 18: Ås kommune har et godt og inkluderende kultur- og fritidstilbud for alle alders- og målgrupper, felleslokaler som samler lag og foreninger samt et godt opplæringstilbud innen kunst- og kulturfag i kulturskolen uavhengig av økonomi og sosiale forhold.

Formål med planen

En temaplan er en strategisk plan som omhandler et spesifikt tema eller fagområde og som legger grunnlag for utforming av politikk. Noen temaplaner vil være sektorovergripende og gi føringer for hele kommuneorganisasjonen. Alle temaplaner har et 12-årsperspektiv med rullering hvert 4. år.

Temaplan for kultur vil fungere som et strategisk styringsdokument og rammeverk, og vil være et verktøy for utforming av en helhetlig kulturpolitikk.

Formålet med Temaplan for kultur er å bidra til å utvikle et likeverdig kulturtilbud for innbyggerne i hele kommunen. Temaplanen skal bidra til varierte kulturopplevelser, identitetsutvikling i fellesskap med andre, samhørighet, læring og mestringsopplevelser, og opplevelser av tilhørighet til kommunen og der folk bor.

Temaplanen skal også danne grunnlag for gode beslutninger og møte framtidens behov for kulturtilbud og -arenaer, og skape grunnlag for langsiktige og riktige investeringer i et helhetlig og bærekraftig perspektiv.

Sammen med Kommuneplanens areal- og samfunnsdeler er temaplanen viktig for å realisere tettsteds- og sentrumsutvikling i Ås kommune.

Nasjonale og regionale føringer

Det finnes en rekke nasjonale og regionale føringer som vil innvirke på Temaplan for kultur. Se oversikt i eget vedlegg til saken.

Ås kommune

Vurdering:

Overordnet utfordringsbilde

Ås kommune har i dag ingen strategisk plan for kulturfeltet. Samtidig er forventningene til kommunens rolle i kulturfeltet tydelig gjennom lovverk, statlige føringer som stortingsmeldinger og strategier, nasjonale rammeplaner og internasjonale konvensjoner.

Kultur er en viktig del av den helhetlige løsningen på framtidens samfunnsutfordringer og den fremtidige utviklingen med befolkningsvekst og endringer i demografisk sammensetning i Ås.

Det er derfor behov for en temaplan som følger opp og konkretiserer mål og strategier i Kommuneplanens samfunnsdel (2022 – 2034).

Temaer/problemstillinger som skal utredes

Temaplan for kultur skal omfatte kulturlivet med blant annet følgende temaer:

- Musikk, scenekunst, visuell kunst, litteratur, lokalhistorie og kulturarv
- Kommunens tjenestetilbud i kulturskole, bibliotek, kino og kulturhus
- Kulturopplevelser og -arrangementer
- Kulturarenaer, herunder kino, kulturhus, bibliotek og kulturskolelokaler samt utleie og utlån av kommunens bygg og arenaer til lag, foreninger, innbyggere og næringsaktører
- Samarbeid mellom kommunen, kulturlivet, frivilligheten, det profesjonelle kulturfeltet, private initiativ, næringslivet og UH-sektoren
- Prosjektarbeid og ekstern prosjektfinansiering
- Ås kommune kulturengasjement regionalt, nasjonalt og internasjonalt
- Kommunens tilskuddsordninger
- Samarbeid mellom kommunens ulike tjenester
- Forvaltning av kommunens kunstsamling og kunst i det offentlige rom
- Arenaer og tilrettelegging for profesjonell kunst, kreative næringer/kulturnæringer
- Kulturelle kompetansemiljøer
- Kulturskolens rolle som ressurscenter
- Ungdomskultur og ungdokultur
- Den kulturelle skolesekken og Den kulturelle spaserstokken
- Geografisk dekning, likeverdig tilbud og barrierer for deltagelse

I tillegg er følgende tverrsektorielle temaer aktuelle for denne temaplanen:

- Demokrati, medvirkning, medborgerskap, yringsfrihet og yringsklima
- Inkludering, mangfold og innenforskap
- Folkehelse, livskvalitet og oppvekstvilkår
- Bærekraftig utvikling og samfunnsomstilling
- Kommunikasjon
- Frivillighet
- Stedsutvikling
- Universell utforming
- Innovasjon og digitalisering
- Kunnskapsdeling og livslang læring

Ås kommune

Avgrensninger og sammenheng til andre planer

Ås kommune har et tilbud av kulturaktiviteter for innbyggere i alle aldre. En stor del ivaretas av organisasjoner, lag, foreninger og på privat initiativ. I temaplan for kultur vil det vektlegges kulturaktivitet der kommunen har en rolle, enten gjennom sitt tjenestetilbud, samarbeid med andre aktører eller gjennom ulike stimulerings- og tilretteleggingstiltak. Kirken og andre trossamfunn er også kulturbærere. I denne temaplanen vil deres rolle som aktører innen kunst- og kulturtilbud omtales.

Med begrepet «kultur» i denne planen inkluderes ikke idretts- og friluftslivsaktiviteter. Idretts- og friluftslivsfeltet er omfattet av Kommunedelplan fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv.

Frivillighet i generell og overordnet forstand er nærmere omtalt i Frivilligmeldingen 2020-23 som skal rulleres i løpet av inneværende kommunestyreperiode. Men frivillighet knyttet til kulturfeltet er en viktig del av Temaplan kultur.

«Kunst og kultur» anses å ha en egenverdi og å være et viktig bidrag til inkludering, steds- og næringsutvikling, folkehelsen, samfunnsdeltakelse mv. Kulturplanen vil derfor omtale tverrsektorielle tema som behandles nærmere i andre planer og være en del av styringsverktøyet til flere av kommunens tjenesteområder.

Prosess og medvirkning

Kommunen skal i arbeidet med temaplaner legge til rette for gode medvirkningsprosesser med innbyggere, lag og foreninger, folkevalgte, ansatte, brukere, lokale kunstnere og kulturarbeidere, kreative næringsaktører/kulturnæringer, UH-sektoren og lokale kompetansemiljøer m.fl.

Spesielt viktig er det at barn og unges stemmer blir hørt.

Innspillene fra disse prosessene vil tas med i det videre arbeidet med temaplanen. Dialog og samarbeid med rådene, hovedutvalgene, formannskapet og arbeidsgrupper vil være viktig.

Kunnskapsgrunnlaget legges frem for hovedutvalg for oppvekst og kultur, andre aktuelle hovedutvalg, råd og formannskapet.

Hovedutvalg for oppvekst og kultur vil sammen med rådene:

- Spille inn til og innstille til vedtak av mandat for Temaplan kultur
- Få lagt fram kunnskapsgrunnlag og retning på det videre arbeidet
- Drøfte innsatsområder og strategier for Temaplan kultur
- Vedta å sende Temaplan kultur med tilhørende kunnskapsgrunnlag på offentlig høring

Formannskapet skal etter innstilling fra hovedutvalg for oppvekst og kultur:

- Vedta mandat for Temaplan kultur
- Få lagt fram kunnskapsgrunnlag og retning på det videre arbeidet
- Innstille til kommunestyret

Ås kommune

Kommunestyret skal:

- Endelig vedta Temaplan kultur med tilhørende kunnskapsgrunnlag

I tillegg kan de folkevalgte delta på:

- Arbeidsmøter og dialogmøter med innbyggere/organisasjoner/næringsliv

Økonomiske konsekvenser:

Planarbeidet gjennomføres innenfor gjeldende økonomiske rammer.

Det bevilges ikke penger til tiltak i arbeidet med temaplanen. Dette gjøres i forbindelse med årlig handlingsprogram/budsjett og økonomiplan.

Miljømessige konsekvenser:

Planarbeidet vil i seg selv ikke ha miljømessige konsekvenser.

Temaplan kultur 2025-37 skal utrede kulturens rolle i det grønne skiftet og bærekraftige samfunnsløsninger.

Alternativer:

Alternativt utarbeides det ikke en Temaplan for kultur.

Konklusjon med begrunnelse:

Kulturarbeidet vil være en del av kommunens felles strategi for å imøtekomme en framtid med befolkningsvekst og endringer i demografisk sammensetning.

Gode og tilgjengelige kulturtilbud, kulturarenaer og møteplasser er en viktig forutsetning i utviklingen av attraktive og inkluderende lokalsamfunn, tettsteder og byer.

Kultur er en del av den helhetlige løsningen på framtidens samfunnsutfordringer og bygger opp under kommunens felles mål og prioriteringer i Kommuneplanen.

Kommunedirektøren vurderer det derfor som svært viktig å ha god kunnskap om og tydelige strategier for kulturfeltet. Temaplan kultur vil være et verktøy for videre kulturarbeid i Ås kommune og legge grunnlaget for kommunens kulturpolitikk.

Til Temaplan kultur 2025 – 2037 vil det følge en tiltaksplan. Innsatsområdene, strategiene og tiltaksplanen vil følges opp gjennom årlige prosesser knyttet til handlingsprogrammet i kommunen. Som en oppfølging av temaplanen er det også aktuelt å legge frem egne saker på spesielle satsningsområder og temaer.

Kommunedirektøren anbefaler at det settes av tilstrekkelige administrative ressurser for å koordinere igangsetting og videre arbeid med temaplanen sammen med interne og eksterne samarbeidspartnere.

Kommunedirektøren anbefales videre at prosessen med Temaplan kultur 2025 – 2037 igangsettes med de rammer og føringer som kommer frem av mandatet i denne saken.

Ås kommune

Kan vedtaket påklages?

Nei.

Ikrafttredelse av vedtaket:

Umiddelbart.